

יציאת מצריים - אז, והיום?

מערך שיעור לביה"ס היסודי

[וויקימדיה](#)

בשבועות האחרונים מגיעות/ים לארץ פליטים/ות רבים/ות מאוקראינה בגלל המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. הפליטים/ות שמגיעים/ות לארץ חלקם/ן יהודים/ות וחלקם/ן לא יהודים/ות, המשותף להם/ן הוא שהבית כבר אינו מקום בטוח עבורן/ם, והם/ן הגיעו לכאן לאחר מסעות לא קלים כדי למצוא מקום בטוח. בפסח אנו מספרים/ות את סיפור יציאת מצריים שהוא סיפור של עם שברח בחופזה ממקום שלא היתה בו חירות ושהיה בו איום על חיי היהודים/ות, והסיפור של המסע שהם עברו עד שהגיעו לארץ ישראל. פסח הקרוב מהווה הזדמנות לשמוע ולהיחשף לסיפורים שונים של מסעות מסוגים שונים לארץ ישראל, של פליטים/ות, מהגרים/ות ועולים/ות. בשיעור התלמידים/ות ישתפו בסיפור המשפחתי שלהם/ן, על הדרך שבה הגיעה המשפחה שלהם/ן לארץ, ויבחינו בין פליטה, מהגרת ועולה.

הכנות לשיעור

1. יום-יומיים לפני השיעור נבקש מהתלמידים/ות לשאול את המשפחות שלהם/ן על ההגעה שלהן/ם לארץ. התלמידות/ים ישאלו את ההורים או את הסבים והסבתות/ קרובים אחרים (אם ההורים נולדו בארץ). נוכל לחשוב יחד עם התלמידות/ים על שאלות או להציע להן/ם את דף השאלות שמצורף כנספח, ולהוסיף עליו שאלות.
2. נדפיס לכל תלמיד/ה דף - שעון פגישות.

מהלך השיעור**פתיחה - 5 דק'**

נפתח את השיעור בדיון על יציאת מצרים. פסח קרב ובא ובערב פסח נקרא את ההגדה. מה הסיפור שאנו מספרים/ות בהגדה? (יציאת מצרים) למה עזבו בני/ות ישראל את מצרים? (כי הם/ן היו עבדים) לאן הם/ן הלכו אחרי שיצאו ממצרים? (יצאו למסע בדרך לארץ ישראל) יציאת מצרים היא סיפור מסע לארץ ישראל, במהלך השנים הרבה אנשים עשו מסע לארץ ישראל. יש לכם/ן דוגמאות? (אחרי השואה עלו יהודי/ות אירופה, אחרי הקמת המדינה עלו יהודי/ות המזרח, בשלושים השנים האחרונות עלו לארץ יהודי/ות אתיופיה ויהודי/ות ברית המועצות).

חלק א': שעון פגישות - 25 דק'

כל תלמיד/ה מקבל/ת דף שעון פגישות (מצ"ב נספח בסוף המערך). התלמידים/ות מסתובבים/ות ביניהם/ן וקובעים/ות פגישות עם תלמידים/ות אחרים/ות. הם/ן צריכים/ות לוודא שהשעה פנויה אצל שני/תי התלמידים/ות ולרשום את שמם/ן בקו שליד השעה. לאחר שהתלמידים/ות קבעו את הפגישות, המורה מכריז/ה על השעה ועל נושא הפגישה. לכל זוג כ-2-3 דקות לדבר על הנושא הנבחר.

הנושאים:

1. למה בני/ות המשפחה שלי עלו לארץ?
2. איך הגיעו בני/ות המשפחה שלי לארץ?
3. מתי הגיעו בני/ות המשפחה שלי לארץ?
4. איפה הם/ן גרו כשהגיעו לארץ?
5. איך הם/ן הרגישו כשהגיעו לארץ?

חלק ב': פליטים/ות או מהגרים/ות - 15 דק'

נרשום על הלוח את ההגדרה לפליט/ה והגדרה למהגר/ת.

פְּלִיטָה - מי שברח או גורשה מביתו/ה והפך/ה לחסר/ת בית (מתוך אתר מילוג)
מְהַגְרֵת - עברה/ה לחיות במדינה אחרת (מתוך אתר מילוג)

מה ההבדל בין פליטה/ה למהגר/ת? (עניין הבחירה או הבריחה ממקום מסוכן)
 איך הייתם מגדירים את בני/ות ישראל בסיפור יציאת מצרים, יותר פליטים/ות או יותר מהגרים/ות? למה? מה עושה אותם לפליטים או למהגרים?
 איך הייתם מגדירות/ים את המשפחה שלכם/ן? כפליטים/ות או מהגרים/ות או כמשהו אחר? למה? מה עושה אותם/ן לכאלה?

בחודשים האחרונים ישנה מלחמה באוקראינה ובעקבותיה והגיעו הרבה משפחות לארץ. ניתן לקרוא לתלמידים/ות את הערך על [המלחמה בוויקיפדיה](#).
 מה אתם/ן יודעים/ות על המלחמה באוקראינה?
 איך נכון להגדיר את מי שהגיעו לארץ מאוקראינה, יותר פליטים/ות או יותר מהגרים/ות? או אולי מושג אחר? למה?
 מה מגדיר אותם/ן ככאלה?

חלק ג': עליה - 15 דק'

נרשום על הלוח את ההגדרה לעליה.

עליה היא הגירה למדינת ישראל מתוקף חוק השבות המאפשר לכל יהודי בעולם להתיישב בישראל כאזרח (מתוך אתר מילוג).

נשאל: מי המשפחה שלו/ה עשתה עליה ויכולה לספר לנו על כך?

מה לדעתכם/ם ההבדל בין עולה לבין מהגר/ת?

בעקבות המלחמה באוקראינה אלפי פליטים/ות יהודים/ות עולים לארץ ישראל, אך ישנם אלפי פליטים/ות לא יהודים/ות אשר מגיעים/ות גם הם/ן לארץ ישראל ומבקשים מקלט זמני מפני סכנות המלחמה. (מדינת ישראל חתומה על אמנת הפליטים הבינלאומית, שהיא מסמך שבו מתחייבת המדינה שלא לגרש אדם או אישה שהגיעו לישראל ונשקפת סכנה לחייו/ה או לחירותו/ה).

מה לדעתכם ההבדל בין עולה לבין פליטה/ה?

יש שני סוגי פליטים/ות מאוקראינה, כאלה שעושים עליה ומתקבלים כאזרחים עם כל הזכויות, וכאלה שמגיעים לארץ באופן זמני עד שתיגמר המלחמה בארצם ולכן אין להם זכויות כמו כל אזרח. (לדוגמא: אין להם זכות לקבל דרכון ישראלי ולצאת ולחזור מהארץ כרצונם, זכויות העבודה שלהם/ן מוגבלות, הם לא זכאים/ות לקצבאות ביטוח לאומי או מס בריאות בדומה לכל אזרח/ית בישראל ועוד).

איך לדעתכם/ם מרגישה כל קבוצה של פליטים/ות?

אופציה:

שאלות להרחבה ולהעמקה בהתאם לרמת העניין של הכיתה נוכל לשאול:
 מה לדעתכם/ ההבדלים בין הקבוצות של הפליטים/ות? האם הוא שוויוני? האם הוא הוגן? למה?
 האם אתם/ מכירים פליטים/ות מאוקראינה? במידה וכן, האם תוכלו לשתף את הסיפור שלהם/ן? מה קורה איתם/ן עכשיו?

חלק ד': מכתב אישי - 20 דק'

נספר לתלמידים/ות את הסיפור של ילד בן 11 שחצה לבד אלף ק"מ עם תיק גב, דרכון ומספר טלפון כדי להימלט מהמלחמה באוקראינה. נקרין לתלמידים/ות את [הכתבה](#) בחדשות 13.
 נשאל:

איך אתם/ן חושבים/ות שהוא הרגיש לפני שיצא/בזמן המסע/אחרי שחצה את הגבול?
 איך אתם/ן חושבים שאמא שלו הרגישה כששלחה אותו? למה, לפי דעתכם/ן, היא שלחה אותו לבד?
 מה אתם/ן חושבים/ות שעזר לו לעשות את המסע?
 מה היו האתגרים הכי גדולים שלו?

לסיום נזמין את התלמידים/ות לכתוב מכתב לילד/ה פליט/ה מאוקראינה. אפשר לכתוב בכל שפה (עברית, ערבית, אנגלית, רוסית ועוד). אפשר להוסיף ציור. אפשר להשתמש בגוגל תרגום כדי לכתוב באוקראינית.
 נושאים אפשריים לכתיבה:

1. ברוכים/ות הבאים/ות לישראל - עצות איך להסתדר בישראל
2. כדאי לך לדעת על ישראל ש...
3. כל נושא שהתלמידים/ות בוחרים/ות

דף שאלות למשפחה שלי

• למה עליתן/ם או הגעתן/ם לארץ? _____

• מתי הגעתן/ם לארץ? _____

• איך הגעתן/ם לארץ? _____

• איפה גרתן/ם כשהגעתן/ם לארץ? _____

• איך הרגשתן/ם כשהגעתן/ם לארץ? _____

• למה אתן/ם מתגעגעות/ים בארץ המוצא שלכן/ם? _____

שעון פגישות

